

Σχολική Επαγγελματική Συμβουλευτική και χρήση των Τ.Π.Ε.

Καπογιαννόπουλος Γεώργιος¹, Καρλής Κωνσταντίνος², Σκίκος Νικόλαος³

¹ Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Αττικής
gkapog@ath.forthnet.gr

² Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Αττικής
konkar@sch.gr

³ Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Αττικής
nskikos@sch.gr

Περίληψη

Στη σημερινή εποχή που χαρακτηρίζεται από συνθήκες μεγάλης πολυπλοκότητας και ραγδαίων αλλαγών, γίνεται εμφανής όλο και περισσότερο η αναγκαιότητα ύπαρξης υποστηρικτικών διαδικασιών, οι οποίες με τρόπο συστηματικό και οργανωμένο θα διευκολύνουν τους μαθητές να ασκηθούν σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων, προκειμένου να πετύχουν το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα προσαρμογής στις συνεχείς μεταβάσεις τους. Η πληροφορία εξαιτίας του όγκου και του τρόπου διάχυσής της, συχνά γίνεται τροχοπέδη μπερδεύοντας και αποπροσανατολίζοντας τους δέκτες που αδυνατούν να αφομοιώσουν και να επεξεργαστούν τα επιμέρους στοιχεία. Η υποστήριξη και η υπεύθυνη διάχυση και διαχείριση των πληροφοριών σε χώρους εκπαίδευσης για τους μαθητές που επιθυμούν και χρειάζονται βοήθεια προκειμένου να διευκολυνθούν σε τομείς εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιλογών και να αντλήσουν τις πληροφορίες με τρόπο συστηματικό και οργανωμένο είναι πλέον επιβεβλημένη. Η Σχολική Επαγγελματική Συμβουλευτική επικεντρώνεται στη λειτουργία της ως μέσο προσωπικής ενεργοποίησης, στην ανάπτυξη εκπαιδευτικού και επαγγελματικού σχεδίου με τρόπο δημιουργικό, ο οποίος να επιτρέπει την αλλαγή στην εξωτερική όσο και στην εσωτερική του πραγματικότητα, στη βελτιστοποίηση της σχέσης του συμβουλευόμενου με τον εαυτό του και το περιβάλλον του, στην προσωπική του ενεργοποίηση ως προς το χτίσιμο της σταδιοδρομίας του και τέλος στην εκμάθηση και άσκησή του στις τεχνικές αναζήτησης και διαχείρισης της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής πληροφορίας

Λέξεις κλειδιά: Επαγγελματική Συμβουλευτική, Χρήση Τ.Π.Ε., Πληροφορική,

1. Εισαγωγή

Η συμβουλευτική σε θέματα εκπαιδευτικού και επαγγελματικού προσανατολισμού, ως ένα αναπόσπαστο μέρος ενός ευρύτερου συστήματος Συμβουλευτικής - Προσανατολισμού, είναι μια δραστηριότητα που απευθύνεται τόσο στους μαθητές όσο και στους γονείς τους. Αφορμές για εκπαιδευτική και Επαγγελματική Συμβουλευτική παρουσιάζονται σε κάθε βαθμίδα και σε κάθε τύπο σχολείου, ιδιαίτερα προς το τέλος του Γυμνασίου και του Λυκείου, όπου ανοίγονται διάφοροι δρόμοι, από τους οποίους ο μαθητής καλείται να κάνει την επιλογή που του ταιριάζει. Αλλά και στις βαθμίδες που ο μαθητής δε λαμβάνει εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις, όπως είναι η πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η εκπαιδευτική και Επαγγελματική Συμβουλευτική διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, επικεντρώνοντας τις δραστηριότητές τους στην ανάπτυξη της ικανότητας προγραμματισμού και επιλογής, καθώς επίσης στην επίτευξη αυτοαντίληψης και αυτογνωσίας, απαραίτητες προϋποθέσεις για τη λήψη αποφάσεων που αφορούν τις σπουδές και την επαγγελματική του αποκατάσταση. Η εκμάθηση λήψης αποφάσεων είναι μια διεργασία που απαιτείται να αρχίζει πολύ νωρίς, ώστε, προς το τέλος της υποχρεωτικής φοίτησης, να είναι σε θέση ο μαθητής να πάρει τη σωστή γι' αυτόν απόφαση.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού - συμβούλου είναι να βοηθήσει τους μαθητές να γνωρίσουν όσο το δυνατόν καλύτερα τον εαυτό τους, τα ατομικά τους χαρακτηριστικά, τις κλίσεις και τις ικανότητες τους, δηλαδή να μπορέσουν να πετύχουν την αυτογνωσία (Μπρούζος, 2003). Επίσης να γνωρίσουν καλύτερα το επαγγελματικό περιβάλλον που τους ενδιαφέρει και να αποκτήσουν τις ικανότητες και τις δεξιότητες που απαιτούνται, για να προχωρήσουν σε σωστές επιλογές, τέτοιες που θα τους οδηγήσουν στην πλέον ικανοποιητική εξέλιξη τους ως άτομα και στην αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των ικανοτήτων τους. Για να το πετύχει αυτό ο εκπαιδευτικός, οφείλει να παρέχει πληροφορίες και βοήθεια σε έναν συνδυασμό πολλών διαστάσεων.

Πρωταρχικά, αναγνωρίζει ότι ο μαθητής είναι ξεχωριστό άτομο με τη δική του προσωπικότητα, τις δικές του επιθυμίες και ανάγκες. Δείχνει σεβασμό προς αυτόν, τον αποδέχεται όπως είναι και τον βοηθά να δημιουργήσει θετική αυτοεικόνα και να αποκτήσει αυτοεκτίμηση. Ο εκπαιδευτικός απαιτείται ακόμη να παρέχει κοινωνικές, εκπαιδευτικές και επαγγελματικές πληροφορίες στους μαθητές ώστε αυτοί να μπορέσουν μελλοντικά να επιλέξουν το επάγγελμα, το οποίο θα ανταποκρίνεται στα ενδιαφέροντα και στις

ανάγκες τους. Οφείλει να παρέχει πληροφορίες για τις απαιτήσεις των επαγγελματιών, τις κοινωνικά αποδεκτές συνήθειες και τις δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν στην καλύτερη κοινωνική προσαρμογή καθώς και στην επιτέλεση των καθηκόντων και στην ανάληψη των υποχρεώσεων που απορρέουν από την επιλογή ενός συγκεκριμένου επαγγέλματος (Καλαντζή, 2002).

Η ενημέρωση για τη ρευστότητα στην αγορά εργασίας που επικρατεί στην εποχή μας (εποχή της ειδικευσης και της εξέλιξης της τεχνολογίας) και η πληροφόρηση για την αναγκαιότητα της συνεχούς επιμόρφωσης είναι ένα άλλο καθήκον του εκπαιδευτικού - συμβούλου. Έτσι η Επαγγελματική Συμβουλευτική καθίσταται απαραίτητη και αναπόσπαστη διαδικασία στην αποστολή του σχολείου, η οποία κρίνεται σκόπιμο να επιτελείται και να κατευθύνεται με πρωταρχικό γνώμονα τις ανάγκες του ατόμου και όχι με αποκλειστικό κριτήριο τις ανάγκες της οικονομίας. Στα πλαίσια της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής συμβουλευτικής, εκτός της παροχής πληροφοριών για τις εκπαιδευτικές επιλογές (τύπος σχολείου, μαθήματα, κύκλους, τομείς, κ.λπ.) και τις επαγγελματικές επιλογές (πληροφόρηση για τα επαγγέλματα, σπουδές), γίνεται ανάλυση της σχολικής επίδοσης - μάθησης και επιχειρείται μια πρόγνωση της εκπαιδευτικής εξέλιξης. Παράλληλα, όταν θεωρηθεί απαραίτητο, εφαρμόζονται και συμπληρωματικά πρόσθετα ψυχο-παιδαγωγικά μέτρα, όπως προσωπική συμβουλευτική και συμβουλευτική των γονέων. Η παροχή εκπαιδευτικών πληροφοριών μέσω της συμβουλευτικής συνέντευξης ή άλλων μέσων μετάδοσης πληροφοριών (όπως διάλεξη, συζήτηση, οπτικοακουστικά μέσα κ.ά.) αποσκοπούν στην πληροφόρηση και στον προσανατολισμό σχετικά με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές. Ενώ μέσω της ανάλυσης σχολικών επιδόσεων και ικανοτήτων επιδιώκεται η συλλογή στοιχείων για τις ικανότητες, τις κλίσεις και την εξέλιξη του μαθητή, με στόχο τη διατύπωση προγνώσεων μάθησης και συμπεριφοράς του μαθητή σε μια ανώτερη εκπαιδευτική βαθμίδα ή ακόμη και στην επαγγελματική του ζωή.

2. Ορισμός Επαγγελματικής Συμβουλευτικής

Με τον όρο Επαγγελματική Συμβουλευτική ορίζεται η καθοδήγηση και στήριξη του ατόμου στην προσπάθειά του να επιλέξει το επάγγελμα που του ταιριάζει, ή να επιλύσει ψυχολογικά προβλήματα που συνδέονται με το επάγγελμα, δηλ περιγράφεται ο επιστημονικός κλάδος που ασχολείται με την επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου. Με άλλα λόγια είναι η διαπροσωπική διαδικασία που εστιάζει στο να βοηθήσει το άτομο να πάρει μια σωστή επαγγελματική απόφαση. Αυτή η βοήθεια μπορεί να προσφερθεί με τη χρήση εξειδικευμένων τεστ ή με τη σχέση που θα αναπτυχθεί ανάμεσα στο σύμβουλο και τον συμβουλευόμενο και τις τεχνικές που θα χρησιμοποιήσει ο πρώτος για να βοηθήσει το δεύτερο, ενώ υπάρχει η δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν και τα δύο ταυτόχρονα. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης μεταξύ ενός εξειδικευμένου συμβούλου και ενός ατόμου ή μιας ομάδας ατόμων, σχεδιάζεται η εκπαιδευτική και επαγγελματική πορεία των ενδιαφερομένων. Η πορεία αυτή δεν ολοκληρώνεται εφάπαξ, κατά τη λήψη δηλαδή μεμονωμένων εκπαιδευτικών - επαγγελματικών αποφάσεων, αλλά συνιστά μια δια βίου διαδικασία με στάδια, μεταβολές και επιδράσεις ποικίλων ψυχολογικών και περιβαλλοντικών παραγόντων.

Η Επαγγελματική Συμβουλευτική, η οποία στηρίζεται στην αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ του συμβούλου και του συμβουλευόμενου, εστιάζεται σε τρεις αλληλεξαρτώμενους άξονες: την αυτογνωσία, την πληροφόρηση και τη λήψη απόφασης (Δημητρόπουλος, 2004). Πιο συγκεκριμένα, οι συνεδρίες αυτού του χαρακτήρα είναι δυνατόν να αφιερωθούν στη διερεύνηση των ενδιαφερόντων, των κλίσεων, των ικανοτήτων, των κινήτρων ή των αξιών ενός ατόμου, δηλαδή στοιχείων που συνθέτουν τη γνώση του εαυτού, αλλά και στην καλλιέργεια δεξιοτήτων απαραίτητων για την «επιβίωση» του ατόμου στην αγορά εργασίας. Παράλληλα, είναι σκόπιμο να εξετάζονται πληροφορίες που συνδέονται με το εκπαιδευτικό - εργασιακό περιβάλλον, όπως οι κατευθύνσεις σπουδών, οι προοπτικές των διαφόρων επαγγελματικών κλάδων, οι νέες μορφές εργασιακών σχέσεων, οι πολιτικές μεταρρυθμίσεις, κ.α. Όλες οι παραπάνω πληροφορίες, είτε συγκροτούν το προφίλ του συμβουλευόμενου (αυτογνωσία), είτε πηγάζουν από το πλαίσιο στο οποίο αυτός δρα, συνδυάζονται και αξιολογούνται προκειμένου να οδηγήσουν σε απόφαση. Η επιλογή και η χάραξη εκπαιδευτικής - επαγγελματικής πορείας είναι το ζητούμενο κατά τη συνεργασία του συμβούλου με τον συμβουλευόμενο.

Οι πρώτες προσπάθειες θεσμοθέτησης του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στην Ελλάδα χρονολογούνται από το 1953. Στις προσπάθειες αυτές συνέβαλε καταρχήν το Υπουργείο Παιδείας με την εισαγωγή του μαθήματος του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στα Διδασκαλεία Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης και την ίδρυση του «Πρότυπου Κέντρου Επαγγελματικού Προσανατολισμού». Ταυτόχρονα, το Υπουργείο Εργασίας εισήγαγε τον πρώτο σχετικό με τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό νόμο και ίδρυσε την πρώτη και μοναδική ειδική σχολή ένα χρόνο αργότερα. Στο σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα η Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας έχει τη θέση της με τη μορφή του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Σ.Ε.Π.) (Κασσωτάκης, 1986). Ωστόσο, τόσο ο σχεδιασμός, όσο και η εφαρμογή της

ιδέας του Σ.Ε.Π. στην εκπαίδευση, αντιμετώπιζε από την αρχή και αντιμετωπίζει ακόμα και σήμερα σοβαρά προβλήματα, τα οποία οφείλονται σε δύο βασικούς παράγοντες:

1. Στην απόλυτη εξάρτηση της εφαρμογής των προγραμμάτων Σ.Ε.Π. από τις όποιες συχνά σπασμωδικές προσπάθειες και πακέτα εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων που έχουν σα στόχο την επιλεκτική κάλυψη ειδικών περιοχών εργασίας, χωρίς σταθερό πλαίσιο και μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό.
2. Στην έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, συστήματος επιλογής και αξιολόγησης των συμβούλων καθώς και εγχειριδίων βασισμένων σε σύγχρονη και προσαρμοσμένη στα ελληνικά δεδομένα τεχνογνωσία

3. Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας

Ο όρος «Νέες τεχνολογίες» χρησιμοποιείται συνήθως για να περιγράψει τα επιτεύγματα του ανθρώπου στο χώρο της Πληροφορικής. Δεν περιορίζεται όμως στο στενό χώρο του υπολογιστή με την επιτραπέζια ή τη φορητή μορφή που γνωρίζουμε όλοι, αλλά απλώνεται σε κάθε εφαρμογή που χρησιμοποιεί τη σύγχρονη τεχνολογία επεξεργασίας της πληροφορίας. Με αυτήν την έννοια στις νέες τεχνολογίες περιλαμβάνονται και τα συστήματα ελέγχου και αυτοματισμού που χρησιμοποιούνται σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις, μηχανήματα και σε αυτοκίνητα, οι σύγχρονες συσκευές αναπαραγωγής ήχου και εικόνας, το σύνολο σχεδόν της σταθερής, κινητής ή δορυφορικής τηλεφωνίας κ.ά.

Σε μια εποχή που η τεχνολογία εξελίσσεται με ταχύτατους ρυθμούς είναι δύσκολο να προσδιορίσουμε τι αποτελεί «νέα» και τι «παλαιά» τεχνολογία. Ο υπερσύγχρονος υπολογιστής που αγοράζουμε σήμερα είναι σίγουρο πως σε 1-2 χρόνια με δυσκολία θα καλύπτει τις νέες απαιτήσεις μας, αλλά και τις ανάγκες που δημιουργεί η αγορά με την εξέλιξή της. Μπορούμε να θεωρήσουμε πως η γέννηση των νέων τεχνολογιών τοποθετείται χρονικά στο Φεβρουάριο του 1946, όταν μπήκε σε λειτουργία ο πρώτος ηλεκτρονικός υπολογιστής. Στη συνέχεια, η ανακάλυψη των ημιαγωγών (transistors) και αργότερα, των ολοκληρωμένων κυκλωμάτων (chips) έδωσε τη δυνατότητα στην τεχνολογία να κατασκευάσει πανίσχυρους υπολογιστές με μικρό μέγεθος και κόστος και στον κόσμο να τους αγοράσει και να τους κάνει κομμάτι της ζωής και της εργασίας του (Κόμης κ.α.,2004).

Οι νέες τεχνολογίες και ειδικότερα οι υπολογιστές έχουν πάψει από καιρό να αποτελούν αντικείμενο ενδιαφέροντος μόνο λίγων επιστημόνων θετικής προέλευσης. Αυτό δικαιολογούνταν ίσως κατά τις πρώτες φάσεις της εξέλιξής τους, όταν η επαφή μαζί τους απαιτούσε ειδικές γνώσεις και ο χρήστης του υπολογιστή έπρεπε να γνωρίζει τον περίπλοκο τρόπο λειτουργίας του για να επικοινωνήσει μαζί του. Έπρεπε να μπορεί να κάνει λογικές πράξεις με τη χρήση δύο μόνο ψηφίων (0 και 1), όπως απαιτεί το δυαδικό σύστημα. Σήμερα, με τη δημιουργία περιβαλλόντων εργασίας φιλικών προς το χρήστη, καθένας μπορεί να εκμεταλλευτεί τις ευκολίες και τις δυνατότητες που προσφέρουν, να βελτιστοποιήσει την ποιότητα και να μεγιστοποιήσει την ποσότητα της εργασίας του. Παράλληλα, όλοι μπορούν να ανακαλύψουν στις νέες τεχνολογίες νέα πεδία ενδιαφέροντος και δράσης, στην επαγγελματική και προσωπική τους ζωή.

Η εισαγωγή των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) σε κάθε κοινωνικοοικονομικό τομέα υπόσχεται θεαματικές αλλαγές. Αυτές οι αλλαγές είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τις γεωγραφικά απομονωμένες περιοχές. Οι Τ.Π.Ε. παρέχουν ισότιμη πρόσβαση στην πληροφορία ανεξαρτήτως του πόσο μεγάλο ή μικρό είναι το μέρος στο οποίο διαμένει κάποιος ή του πόσο απομακρυσμένου είναι υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει μία αρχική υποδομή και μία σχετική εμπειρία στη χρήση τους. Η εισαγωγή των Τ.Π.Ε. συμβάλλει στην ανάπτυξη τεχνολογικής κουλτούρας γενικότερα η οποία πιστεύεται ότι αναβαθμίζει το εκπαιδευτικό σύστημα και παρέχει χρήσιμες γνώσεις για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών σε περιστάσεις της καθημερινής ζωής. Η ανάπτυξη τεχνολογικής κουλτούρας στο πλαίσιο του σχολείου, θεωρείται ακόμη πιο σημαντική και πολύτιμη καθώς η αποτελεσματική χρήση των Τ.Π.Ε. μπορεί να δράσει ως παράγοντας ποιοτικής αναβάθμισης, να υποστηρίξει τη διαδικασία της μάθησης και να συμβάλλει στη ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

Σύμφωνα με διεθνείς έρευνες η χρήση των Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση:

- Παρέχει στον μαθητή πρόσβαση σε πλούσιες πηγές πληροφοριών και εκπαιδευτικού υλικού
- Διεγείρει το ενδιαφέρον του μαθητή
- Ενισχύει την αυτοπεποίθηση του μαθητή στη διαδικασία μάθησης
- Κινητοποιεί τους αδύναμους μαθητές
- Συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση δύσκολων εννοιών παρέχοντας τη δυνατότητα πολλαπλών αναπαραστάσεων των εννοιών αυτών
- Προσφέρει στον μαθητή τη δυνατότητα να ελέγξει την ορθότητα των γνώσεών του
- Ανταποκρίνεται στις ατομικές ανάγκες και ικανότητες του κάθε μαθητή

- Προσφέρει τη δυνατότητα αποτελεσματικής συλλογικής εργασίας και συνεργατικής μάθησης

4. Τρόποι αξιοποίησης των νέων Τεχνολογιών στην Επαγγελματική Συμβουλευτική

Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) ανοίγουν νέους ορίζοντες και για τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, ειδικά στον τομέα της πληροφόρησης, καθώς επιτρέπουν ευρύτερη προσβασιμότητα για ένα μεγαλύτερο αριθμό χρηστών, κυρίως για αυτούς για τους οποίους η πρόσβαση σε περισσότερο παραδοσιακές μορφές παροχής υπηρεσιών Επαγγελματικού Προσανατολισμού είναι δύσκολη.

Η υπηρεσία παροχής πληροφόρησης μπορεί να αφορά θέματα γενικού ενδιαφέροντος, αλλά και να απευθύνεται σε συγκεκριμένους χρήστες. Παραδείγματα ενοτήτων πληροφόρησης είναι οι ευκαιρίες κατάρτισης και εργασίας που είναι διαθέσιμες σε τοπικό και διεθνές επίπεδο, πληροφορίες για την εκπαίδευση, τα εκπαιδευτικά προγράμματα, τα προγράμματα κατάρτισης, τύποι εργασιακών συμβάσεων, όροι χρηματοδότησης και κίνητρα, αγορά εργασίας, παραγωγικοί τομείς, επαγγέλματα καθώς και τοπικά κέντρα πληροφόρησης (δηλ. διευθύνσεις, ωράριο λειτουργίας, τρόποι πρόσβασης και επικοινωνίας).

Η Επαγγελματική Συμβουλευτική με νέες Τεχνολογίες απευθύνεται σε μεμονωμένους χρήστες ή και ομάδες χρηστών και περιλαμβάνει την άσκηση Συμβουλευτικής και την ανάπτυξη ατομικού προγράμματος δράσης μέσω της αλληλεπίδρασης από απόσταση του χρήστη με το σύμβουλο. Διέπεται από βασικά χαρακτηριστικά της παραδοσιακής Συμβουλευτικής, όπως είναι η δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης, συναισθηματικής ασφάλειας και υποστήριξης προς το συμβουλευόμενο, ρέουσα επικοινωνία και σωστή πληροφόρηση, σαφή όρια των παραμέτρων της συμβουλευτικής σχέσης. Παράλληλα, η Συμβουλευτική με χρήση των Τ.Π.Ε. διαφέρει σε σχέση με την παραδοσιακή συμβουλευτική σε αρκετά σημεία. Τα ακόλουθα είναι τα κυριότερα:

- Η επικοινωνία γίνεται κυρίως ηλεκτρονικά, μέσω υπηρεσιών του διαδικτύου (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τηλεδιάσκεψη, φόρουμ, κ.λπ.).
- Υπάρχει δυνατότητα επικοινωνίας πολλών με πολλούς δηλ. ομαδική επικοινωνία, με διευκόλυνση διαχείρισης μεγάλου αριθμού επαφών.
- Η επικοινωνία γίνεται από οποιονδήποτε Η/Υ με σύνδεση στο διαδίκτυο, άρα υπάρχει δυνατότητα ανεξαρτησίας από την απόσταση, συνθήκη που επιτυγχάνεται με τη δημιουργία «εικονικών χώρων συλλογικής συζήτησης».
- Η επικοινωνία είναι ασύγχρονη, άρα υπάρχει ικανή ανεξαρτησία από όρια χρόνου, αλλά και αυτοδιάθεση των χρηστών στη διαχείριση του χρόνου με ευκολία και ταχύτητα.

Παρακάτω καταγράφονται αναλυτικότερα τα εργαλεία και ορισμένες από τις δυνατότητες που προσφέρει η είσοδος της Πληροφορικής στην Επαγγελματική Συμβουλευτική.

4.1 Παγκόσμιος Πληροφοριακός Ιστός - Διαδίκτυο

Η σημαντικότερη ίσως αλλαγή που επέφεραν οι νέες τεχνολογίες βρίσκεται στις νέες δυνατότητες που προσέφεραν στην πρόσβαση, στην πληροφορία και στην επικοινωνία. Το διαδίκτυο ένωσε εκατομμύρια χρηστών σε όλον τον κόσμο μεταξύ τους και με χιλιάδες κέντρα παραγωγής ή συγκέντρωσης της πληροφορίας. Μέσω του διαδικτύου είναι δυνατή η παροχή γενικευμένων υπηρεσιών που περιλαμβάνουν πληροφόρηση και εργαλεία διαθέσιμα σε όλους τους χρήστες. Για την αναζήτηση πληροφοριών γενικού περιεχομένου χρησιμοποιούνται οι μηχανές αναζήτησης. Πρόκειται για δικτυακούς τόπους που προσφέρουν τη δυνατότητα αναζήτησης είτε μέσα από θεματικούς καταλόγους, είτε με τη χρήση λέξεων – κλειδιών (Δημητρόπουλος, 2004). Μια κατηγορία ιδιαίτερα χρήσιμων μηχανών αναζήτησης είναι οι μεταμηχανές. Αυτές δεν διαθέτουν δική τους βάση δεδομένων, αλλά χρησιμοποιούν άλλες μηχανές για την αναζήτηση. Έτσι, μια αναζήτηση, χρησιμοποιώντας μεταμηχανή ισοδυναμεί με πολλές αναζητήσεις σε απλές μηχανές αναζήτησης, με περισσότερα αποτελέσματα.

Εκτός, όμως, από τις πληροφορίες γενικού ενδιαφέροντος και περιεχομένου, μέσω του διαδικτύου είναι δυνατή η παροχή πιο αναλυτικών και προσαρμοσμένων εξατομικευμένων πληροφοριών εάν τα περιεχόμενα απευθύνονται σε μια συγκεκριμένη ομάδα - στόχο. Στην περίπτωση αυτή, η ταξινόμηση και οργάνωση του περιεχομένου της πληροφόρησης είναι εξαιρετικά σημαντική και διευκολύνει την πλοήγηση του μαθητή, επιτρέποντας του να επιλέξει γρήγορα αυτά που μπορεί καλύτερα να καλύψει τις ανάγκες του και να απαντήσει στα ερωτήματά του. Οι υπηρεσίες παροχής πληροφόρησης μέσω διαδικτύου γίνονται διαθέσιμες στους χρήστες με μια σειρά μέσων, μεταξύ των οποίων: Ιστοσελίδες που παρέχουν πληροφόρηση γενικού περιεχομένου, Φόρμες αναζήτησης πληροφοριών που διατίθενται on-line μέσω ιστοσελίδων, Ηλεκτρονικά αρχεία, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν πληροφορίες για συγκεκριμένα θέματα, φόρμες συμπλήρωσης

στοιχείων, οδηγούς, εργαλεία αυτοαξιολόγησης, Βάσεις δεδομένων, οι οποίες παρέχουν τη δυνατότητα υποβολής ερωτημάτων με τη χρήση διαφόρων κριτηρίων αναζήτησης αλλά και οπτικοακουστικά εργαλεία.

4.2 Θεματικές Ομάδες Συζητήσεων και Φόρουμ

Ένας δικτυακός τόπος μπορεί να περιλαμβάνει ένα σύστημα καταλόγου ηλεκτρονικών διευθύνσεων, το οποίο αποτελεί μια τακτική υπηρεσία αποστολής πληροφοριών με τη μορφή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε λίστες χρηστών κατόπιν αιτήσεως τους. Οι χρήστες για να συμπεριληφθούν σε έναν τέτοιο κατάλογο, συμπληρώνουν μια φόρμα που περιλαμβάνει τη διεύθυνση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τους και προαιρετικά τα προσωπικά τους στοιχεία. Προκειμένου να αυξηθεί το επίπεδο προσαρμογής της υπηρεσίας στις ανάγκες των μαθητών, είναι δυνατό να προσφέρεται ένας κατάλογος θεματικών κατηγοριών, από τον οποίο οι χρήστες μπορούν να επιλέξουν το υποσύνολο των θεμάτων για τα οποία θα λαμβάνουν ενημέρωση. Υπηρεσίες τέτοιου τύπου είναι ιδιαίτερα χρήσιμες για την παροχή πληροφοριών που απαιτούν συνεχή επικαιροποίηση.

Κάθε χρήστης των ομάδων συζητήσεων και των φόρουμ μπορεί να υποβάλλει το δικό του μήνυμα, το οποίο είναι στη συνέχεια διαθέσιμο σε όλους τους άλλους, προς αναζήτηση, ανάγνωση και σχολιασμό. Σε βάθος χρόνου προκύπτει ένα σύνολο μηνυμάτων (ερωτήσεις - απαντήσεις, άρθρα, ανακοινώσεις κ.λπ.) οργανωμένα σε θεματικές ενότητες και χρονολογική σειρά. Το εργαλείο αυτό είναι ιδανικό για τη δυναμική ανάπτυξη μιας βάσης γνώσης που προκύπτει από την αλληλεπίδραση των συμβουλευόμενων με το σύμβουλο, αλλά και των συμβουλευόμενων μεταξύ τους.

4.3 Τηλεδιάσκεψη

Η τηλεδιάσκεψη επιτρέπει την εξ' αποστάσεως επικοινωνία και διατηρεί μερικά από τα χαρακτηριστικά των άμεσων -δηλαδή πρόσωπο με πρόσωπο- συναλλαγών. Οι ομιλητές μπορούν να δουν ο ένας τον άλλο και να μιλήσουν ο ένας στον άλλο σε πραγματικό χρόνο. Αυτοί οι δύο παράγοντες είναι σημαντικοί, επειδή παρέχουν τη δυνατότητα συνομιλίας που ενσωματώνει συναισθηματικές πτυχές και άλλα στοιχεία που καθορίζονται από το πλαίσιο της συνομιλίας, τα οποία ελαχιστοποιούνται ή αποκλείονται με τη χρήση άλλων μέσων της τεχνολογίας, όπως το τηλέφωνο και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Μια οθόνη υπολογιστή, το κατάλληλο λογισμικό, μια κάμερα, ένα μικρόφωνο και η εξέλιξη των τηλεπικοινωνιών, αρκούν για να υπάρξει αλληλεπιδραστική ζωντανή επικοινωνία δηλαδή επικοινωνία σε 4 διαστάσεις (φωνή, κείμενο, εικόνα, δεδομένα). Μερικά στοιχεία που πρέπει να προσεχθούν κατά τη διάρκεια της τηλεδιάσκεψης με ήχο και βίντεο είναι η σύγχρονη «ζωντανή» εμφάνιση του συμβούλου και του συμβουλευόμενου, η αμεσότερη αποκάλυψη των ικανοτήτων επικοινωνίας του καθενός (τόνος φωνής, ρυθμός ομιλίας, στάση απέναντι στην κάμερα), η αποκάλυψη διαφόρων τύπων συμπεριφοράς και άλλες συναφείς ιδιαιτερότητες που προσιδιάζουν σε ζωντανές επικοινωνιακές σχέσεις ανάμεσα σε πρόσωπα. Τέτοιες συνθήκες είναι που επιβάλλουν να λαμβάνεται μέριμνα για την εξασφάλιση ευχάριστου κλίματος, καθώς και για τη δημιουργία προϋποθέσεων ενθάρρυνσης των συμβουλευόμενων στην προσωπική τους έκφραση.

Εξαιτίας των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της, η τηλεδιάσκεψη μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη σε συγκεκριμένες περιπτώσεις όπως: επικοινωνία με ανθρώπους που είναι γεωγραφικά ή φυσικά απομονωμένοι, ανταλλαγή πληροφοριών μελέτης και εργασίας μεταξύ επαγγελματιών και χρηστών που διαμένουν σε διαφορετικές χώρες, καθώς και οργάνωση εξ αποστάσεως συνεδριάσεων.

4.4 Ψυχομετρικά εργαλεία και τεστ επαγγελματικής αξιολόγησης

Με τα ψυχομετρικά τεστ πρέπει να εξοικειωθούν πλέον όσοι αναζητούν εργασία. Το εργαλείο αυτό κερδίζει όλο και περισσότερο την εμπιστοσύνη των Συμβούλων Σταδιοδρομίας και των επιχειρήσεων. Πρόκειται για μια σειρά ερωτήσεων, μέσω των οποίων προκύπτει το προφίλ των υποψηφίων. Αποκαλύπτουν δεξιότητες του ατόμου όσο και σημαντικές πληροφορίες του χαρακτήρα του, προσφέροντας πολύτιμες πληροφορίες στον εργοδότη. Αρκετές φορές οι διευθυντές ανθρώπινου δυναμικού χρησιμοποιούν τεστ ικανοτήτων και ψυχομετρικά εργαλεία, προκειμένου να εξεταστεί το επίπεδο γνώσεων του ενδιαφερομένου και να αναδειχτούν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του. Μέσα από κατάλληλα διαμορφωμένα ερωτηματολόγια προκύπτουν επαγγελματικές συμπεριφορές που μπορεί να ταιριάζουν ή όχι στη συγκεκριμένη θέση και στο εργασιακό περιβάλλον μιας εταιρίας. Οι πιο συνηθισμένοι τύποι ψυχομετρικών τεστ είναι τα ερωτηματολόγια προσωπικότητας, αξιών, ενδιαφερόντων και τεστ ικανοτήτων, γνώσεων, δεξιοτήτων και ευφυΐας (Τριπερίνα, 2002).

Αξίζει, βέβαια, να επισημανθεί ότι ο ρόλος τους είναι καθαρά συμπληρωματικός, καθώς από μόνα τους δεν μπορούν να αποτελέσουν κριτήριο επιλογής. Αντίθετα, χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με άλλες μεθόδους. Στόχος τους είναι να δώσουν στους συμβούλους μια συνολική εικόνα του υποψηφίου και με τη χρήση του υπολογιστή, παρέχουν άμεσα ποσοτικές ενδείξεις, εξοικονομούν χρόνο και έχουν καλά αποτελέσματα σε δουλειές με ξεκάθαρους ρόλους. Την ίδια στιγμή βοηθάνε να αναδειχθούν κρυμμένες ικανότητες και επίσης αντιπροσωπεύουν έναν αξιοκρατικό τρόπο κατάταξης, αφού περνούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι από την ίδια δοκιμασία και κάτω από τις ίδιες συνθήκες.

5. Το παράδειγμα των ΓΡΑ.ΣΥ.

Η δημιουργία των Γραφείων Σύνδεσης με την Αγορά Εργασίας και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑ.ΣΥ.) στην Επαγγελματική Εκπαίδευση έγινε στα πλαίσια της ολοκληρωμένης ενημέρωσης τόσο των γονιών όσο και των μαθητών για το έργο, το ρόλο και τις επαγγελματικές δυνατότητες που μπορούν τα ΕΠΑ.Λ. και τα ΕΠΑ,Σ, να παρέχουν. Τα γραφεία αυτά λειτουργούν ως κέντρα υποδοχής και ενημέρωσης των νέων μαθητών και των γονιών τους, όσον αφορά στην επιλογή ειδικότητας και τις επαγγελματικές προοπτικές γενικότερα, όπως αυτές αναπτύσσονται στο χώρο ευθύνης του Γραφείου και τελούν υπό την εποπτεία του Κέντρου Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.) της αντίστοιχης περιοχής.

Οι νεοεγγραφόμενοι μαθητές στην Επαγγελματική Εκπαίδευση εισέρχονται σε ένα νέο περιβάλλον με ένα πλήθος ειδικοτήτων, μεταξύ των οποίων μπορούν να επιλέξουν. Είναι επομένως επιτακτική η ανάγκη τόσο της ψυχολογικής ενθάρρυνσης ώστε να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα, όσο και της σωστής ενημέρωσης, προκειμένου να επιλέξουν ορθά την ειδικότητα. Τις ανάγκες αυτές έρχονται να καλύψουν με τη λειτουργία τους τα ΓΡΑ.ΣΥ. Ιδιαίτερος σκοπός των γραφείων είναι η συνεργασία τους με τον επιχειρηματικό κόσμο και τους τοπικούς κοινωνικούς εταίρους, για να επιτυγχάνεται η καλύτερη πρόβλεψη των αναγκών για τα νέα επαγγέλματα στην τοπική οικονομία.

Η παροχή υπηρεσιών των συμβούλων καθηγητών του ΓΡΑ.ΣΥ. αποσκοπεί κυρίως:

- Στην επιλογή της κατάλληλης ειδικότητας από τον μαθητή με βάση την ανίχνευση των ικανοτήτων, κλίσεων, δεξιοτήτων και ενδιαφερόντων του.
- Στην πληροφόρηση των μαθητών για τα επαγγελματικά τους δικαιώματα
- Στην πληροφόρηση για τις δυνατότητες πρόσβασης των μαθητών στις Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΕΙ-ΑΤΕΙ)
- Στην πληροφόρηση για τις δυνατότητες εκπαιδευτικής και επαγγελματικής εξέλιξης μετά την αποφοίτηση από τα ΕΠΑ.Λ.-ΕΠΑ.Σ.
- Στη συμβουλευτική των μαθητών για την διαμόρφωση θετικής εικόνας σε συνέντευξη επιλογής προσωπικού και σωστή σύνταξη βιογραφικού σημειώματος.
- Στη συνεργασία με τον επιχειρηματικό κόσμο, με στόχο τη βελτίωση της διαδικασίας πρόβλεψης των αναγκών για νέα επαγγέλματα στην τοπική αγορά εργασίας.
- Στη λειτουργία εικονικών επιχειρήσεων στα σχολεία, με σκοπό την εξοικείωση των μαθητών σε μεθόδους και διαδικασίες της αγοράς εργασίας και την ενίσχυση της επαγγελματικής και επιχειρηματικής νοοτροπίας.

Η δημιουργία των ΓΡΑ.ΣΥ. γίνεται σε σχολικές μονάδες ΕΠΑ.Λ.-ΕΠΑ.Σ. με πολυάριθμο μαθητικό δυναμικό, κυρίως σε σχολικά συγκροτήματα με περισσότερες από μία σχολικές μονάδες και υποστηρίζονται από δύο ή τρεις συμβούλους - εκπαιδευτικούς. Οι εκπαιδευτικοί αυτοί επιλέγονται με βάση την επιμόρφωσή τους στο Σ.Ε.Π. και τη Συμβουλευτική, την προσφορά υπηρεσιών κατά τα προηγούμενα χρόνια στο θεσμό του Σ.Ε.Π. και τα προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας, που πραγματοποιούνται στα σχολεία και τη δραστηριότητά τους σε νέους θεσμούς, καινοτομίες ή πρωτοβουλίες που προάγουν τη σχολική ζωή και αναβαθμίζουν γενικότερα το παιδαγωγικό αποτέλεσμα.

Τον Σεπτέμβριο του 2008 έγινε η επιλογή των 248 εκπαιδευτικών που θα στελεχώσουν τα 105 ΓΡΑ.ΣΥ. για τα επόμενα 2 χρόνια και παρακολούθησαν επιμορφωτικό πρόγραμμα σε 8 πόλεις σε όλη την Ελλάδα, διάρκειας 428 ωρών. Η επιμόρφωση των στελεχών αφορούσε σε επιλεγμένα πεδία της Συμβουλευτικής και έγινε ιδιαίτερη αναφορά στις νέες Τεχνολογίες και στην εφαρμογή τους στη Σχολική Επαγγελματική Συμβουλευτική.

Συγκεκριμένα ο εκπαιδευτικός που ασκεί Συμβουλευτική συναντά τις Τ.Π.Ε. σε διάφορους τομείς των δραστηριοτήτων του:

- ως βοήθημα σε εργασίες γραφείου,
- ως βοήθημα για πρόσβαση στην πληροφορία και στην επικοινωνία,
- ως μια νέα δυνατότητα για άσκηση της Συμβουλευτικής από απόσταση,
- ως νέα μορφή ψυχοτεχνικών κριτηρίων και βοηθημάτων πληροφόρησης,

-ως μια νέα σημαντική παράμετρο της αγοράς εργασίας και

-ως ένα βοήθημα καλύτερης προσαρμογής με το περιβάλλον για πολλές κατηγορίες ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Μετά το τέλος της επιμόρφωσης τα στελέχη των ΓΡΑ.ΣΥ. θα κατασκευάσουν ιστοσελίδα για τα γραφεία τους, που θα αποτελεί πηγή πληροφόρησης για τους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν στις δομές Σ.Ε.Π. ή εφαρμόζουν τον θεσμό του Σ.Ε.Π. στο σχολείο, για τους μαθητές, τους γονείς και κάθε ενδιαφερόμενο. Στην ιστοσελίδα θα περιλαμβάνονται:

- παρουσίαση του Κέντρου Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.) και του ΥΠ.Ε.Π.Θ,
- αναλυτικός κατάλογος των φορέων που εμπλέκονται στον επαγγελματικό προσανατολισμό,
- κατάλογος Δημόσιων Φορέων που προσφέρουν υπηρεσίες Συμβουλευτικής γενικά,
- λειτουργική διασύνδεση με ιστοσελίδες εκπαιδευτικών, επαγγελματικών και κοινωνικών φορέων και ιδρυμάτων που ενισχύουν το έργο της Επαγγελματικής Συμβουλευτικής και της πληροφόρησης,
- ηλεκτρονική φόρμα για υποβολή ερωτημάτων και αιτημάτων, από το κοινό, κατόπιν εγγραφής.

6. Συμπεράσματα - Προβληματισμοί

Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και γενικότερα οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) έχουν εισχωρήσει σε όλους τους τομείς της επιστήμης και κάθε άλλης παραγωγικής δραστηριότητας συμβάλλοντας έτσι, με έμμεσο και άμεσο τρόπο, στην ίδια τη ραγδαία εξέλιξή τους. Είναι προφανές πως οι κοινωνικές επιπτώσεις από τη νέα αυτή παραγωγική δύναμη είναι σημαντικές. Επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα της ζωής μας, ακόμη και τη διαμόρφωση του χαρακτήρα μας, και τις κοινωνικές μας σχέσεις. Ζούμε σε μια εποχή μεταβολών, κατά την οποία η ικανότητα των ανθρώπων να διαχειρίζονται την γνώση κατά τον αποτελεσματικότερο τρόπο και η κατάλληλη χρήση των εργαλείων των νέων τεχνολογιών θεωρούνται πολύ σημαντικά. Όπως είναι φυσικό και επόμενο, δεν θα μπορούσε να μείνει εκτός της εξέλιξης αυτής και η Συμβουλευτική.

Γενικά οι Τ.Π.Ε. μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο χώρο της συμβουλευτικής τόσο στη διοικητική υποστήριξη και διαχείριση πληροφοριών όσο και στην επικοινωνία (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, φόρουμ συζητήσεων, τηλεδιάσκεψη). Τα εργαλεία της σύγχρονης τεχνολογίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους συμβούλους τόσο ως πηγή (περιεχομένου), για παράδειγμα δημιουργία μιας ιστοσελίδας, όσο και ως μέσο (της διαδικασίας), για παράδειγμα με τη χρήση του τηλεφώνου στη συμβουλευτική υποστήριξη μέσω τηλεφώνου ή με τη χρήση της βίντεο κλήσης ή της συνομιλίας στην εξ αποστάσεως συμβουλευτική. Η Συμβουλευτική έχει πλέον κατακτήσει ένα αξιόλογο θεωρητικό υπόβαθρο και, σε συνδυασμό με τη συνεχή δυναμική επέκταση των εφαρμογών της, είναι σε θέση να στηρίζει τις λειτουργίες της στη δημιουργική αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Η είσοδος της εξελιγμένης τεχνολογίας των μέσων και εφαρμογών όπως το Διαδίκτυο έφερε νέα δεδομένα, ερωτηματικά και δυνατότητες στην επικοινωνία του σύγχρονου ανθρώπου. Η διάθεση και πρόσβαση σε αυτόν τον τεράστιο όγκο των πληροφοριών που βρίσκονται πλέον μόλις δευτερόλεπτα μακριά από κάθε εξοικειωμένο με την τεχνολογία άνθρωπο, αδιαμφισβήτητα επηρέασε καταλυτικά και την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής στο χώρο του Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Η Συμβουλευτική μέσω διαδικτύου δεν είναι απαραίτητα αποτελεσματικότερη από την προσωπική, ούτε την αντικαθιστά, αλλά αποτελεί μία εναλλακτική ή συμπληρωματική μορφή παροχής υποστήριξης στις ήδη υπάρχουσες. Εκτός από τα πλεονεκτήματα, διατυπώνονται και διάφοροι προβληματισμοί όπως η απουσία λεκτικών στοιχείων που δυσχεραίνει το σύμβουλο στη δημιουργία της συμβουλευτικής σχέσης αλλά και το γεγονός ότι οι μαθητές που χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο, μπορεί να κατακλυσθούν από όγκο εκπαιδευτικών ή επαγγελματικών πληροφοριών ή να απογοητευτούν από την πιθανή αδυναμία τους να χρησιμοποιήσουν σωστά και αποτελεσματικά το μέσον.

Είναι ευνόητο ότι η δυνατότητα χρήσης των Τ.Π.Ε. συνεπάγεται από την πλευρά του Συμβούλου Επαγγελματικού Προσανατολισμού την ύπαρξη ορισμένων ειδικών γνώσεων και δεξιοτήτων, που συνδέονται με τη χρήση τους. Μερικές από τις ειδικές αυτές γνώσεις και δεξιότητες αφορούν στη χρήση των Τ.Π.Ε. σε ένα περισσότερο πρακτικό επίπεδο ή αλλιώς σε ένα επίπεδο χειρισμού τους και αξιοποίησης των δυνατοτήτων που προσφέρουν. Σε κάθε περίπτωση αξιοποίησης των Τ.Π.Ε., ο σύμβουλος οφείλει να είναι εξοικειωμένος με το πρόγραμμα ή την τεχνολογία που χρησιμοποιεί, έτσι ώστε να μπορεί να υποστηρίξει το συμβουλευόμενο αποτελεσματικά. Συγκεκριμένα, πρέπει να ξέρει ποιοι τύποι λογισμικού, ποιες ιστοσελίδες και ποια εργαλεία πληροφόρησης ή άλλου τύπου είναι διαθέσιμα, το περιεχόμενο και τις δυνατότητες τους και πώς μπορούν αυτά να σχετίζονται με τις ανάγκες των μαθητών του. Να ξέρει, δηλαδή, πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί και να ωφελήσει ένα συγκεκριμένο συμβουλευόμενο ένα ψυχομετρικό εργαλείο, μια βάση δεδομένων ή μια ιστοσελίδα αφιερωμένη στη συγγραφή βιογραφικού σημειώματος και στις τεχνικές της συνέντευξης.

Αυτό φυσικά απαιτεί κριτική έρευνα και αξιολόγηση σε σχέση με επαγγελματικά πρότυπα και ερευνητικά δεδομένα, διεργασίες που θα καταλήξουν σε μια προσεκτικά επιλεγμένη ποικιλία εργαλείων και υλικού. Η νέα δυναμική πραγματικότητα σηματοδοτεί την ανάγκη για προσαρμογή της κατάρτισης των συμβούλων στα νέα δεδομένα, καθώς και αυξημένες ευθύνες σε προσωπικό επίπεδο για κάθε επαγγελματία του χώρου για τη δια βίου μάθηση, προσπάθεια για ανάπτυξη σχετικών δεξιοτήτων και συνέπεια στην τήρηση κανόνων δεοντολογίας.

Τέλος, συνοψίζοντας μπορούμε να επισημάνουμε ότι η χρήση των Τ.Π.Ε. στην Επαγγελματική Συμβουλευτική, αξιοποιείται κυρίως στους ακόλουθους τομείς:

- α) πληροφόρηση για σπουδές και επαγγέλματα,
- β) δημιουργία δικτύων και
- γ) ψυχομετρικά εργαλεία και τεστ επαγγελματικής αξιολόγησης.

Ευχαριστίες

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλονται στα μέλη του Δ.Σ. του Κέντρου Μελετών και Τεκμηρίωσης της Ο.Λ.Μ.Ε. κ. Γ. Ανδρινόπουλο και κ. Ν. Κωνσταντίνου για τις πολύτιμες παρατηρήσεις και προτάσεις τους.

Βιβλιογραφία

- Δημητρόπουλος Ε., (2004). Συμβουλευτική – Προσανατολισμός, Τόμος Β΄: Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας Εκπαιδευτικός και Επαγγελματικός Προσανατολισμός (σελ. 339-345). Αθήνα: Γρηγόρη.
- Καλαντζή – Αζίζι Α. (2002). Αυτογνωσία και Αυτοδιαχείριση, Γνωσιακή –συμπεριφοριστική προσέγγιση (σελ. 54-70). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κασσωτάκης, Μ. (1986). Η πληροφόρηση για τις σπουδές και τα επαγγέλματα (σελ. 19-50). Αθήνα: Γρηγόρη
- Κόμης, Β., Ράπτης, Α., Πολίτης, Π., & Δημητρακοπούλου Α., (2004). Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση, Ζητήματα Σχεδιασμού και Εφαρμογών (σελ.111-134). Αθήνα: Ατραπός.
- Μπρούζος, Α. (2003). Η συμβουλευτική σχέση στο σχολείο ως αίτημα των σύγχρονων κοινωνικών μεταβολών (σελ 245-265). Αθήνα: Ψηφίδα.
- Τριπερίνα Ι., (2002). Διαχείριση Καριέρας και Απόδοσης (σελ.156-170). Αθήνα: CleverCareer.